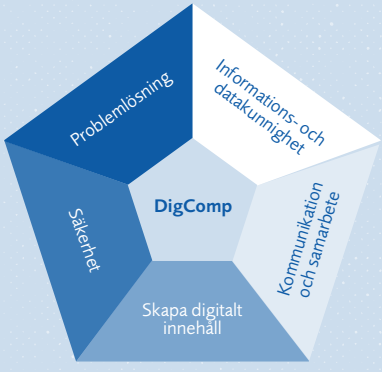

• Digital kompetens

DigComp

Problemöslösning
Informations- och datakunnsighet
Kommunikation och samarbete
Skapa digitalt innehåll
Säkerhet

Digital kompetens

En europeisk standardmodell för digital kompetens, DigComp, finns sedan ett antal år framtagen som visar på fem grundläggande kunskaps- och färdighetsområden som är nedbrutna till 21 färdigheter.

1.1	Surfa, söka och filtrera data, information och digitalt innehåll
1.2	Granska data, information och digitalt innehåll
1.3	Hantera data, information och digitalt innehåll
2.1	Interagera med hjälp av digital teknik
2.2	Dela med hjälp av digital teknik
2.3	Engagera medborgare med hjälp av digital teknik
2.4	Samarbete med hjälp av digital teknik
2.5	Nätetikett
2.6	Hantera digital identitet
3.1	Utveckla digitalt innehåll
3.2	Integrera och omarbete digitalt innehåll
3.3	Upphovsrätt och licenser
3.4	Programmering
4.1	Skydda utrustning
4.2	Skydda personuppgifter och integritet
4.3	Skydda hälsa och välbefinnande
4.4	Skydda miljön
5.1	Lösa tekniska problem
5.2	Identifiera behov och tekniska svar
5.3	Kreativ användning av digital teknik
5.4	Identifiera digitala kompetensluckor

Digitaliseringen av samhället ställer nya krav på kompetens och kunskaper. Den för med sig möjligheter att använda tjänster och förenklar vardagen, men innebär också ett krav på mer återkommande förändring. För de som i dag växer upp i Västerbotten är det digitala samhället en självklarhet. Samtidigt varierar den digitala kompetensen, mognaden och viljan att kompetensutveckla både mellan grupper och individer i samhället som mellan företag och organisationer. Avgörande för att tillvarata digitaliseringens möjligheter är att såväl ledare som medarbetare är med i arbetet och att de rustas för att kunna leda och bidra i den digitala transformationen.

För att kunna dra nytta av digitaliseringen behöver det finnas både grundläggande och avancerad digital kompetens. Lite förenklat kan det beskrivas som att det krävs spetskompetenser och strategisk digital kompetens för att kunna identifiera och införa digitala system, processer och innovationer. Men för att kunna ta hem effekterna av nya system, processer och innovationer krävs också en bred digital kompetens och förändringsledning.

En europeisk standardmodell för digital kompetens, DigComp, finns sedan ett antal år framtagen som visar på fem grundläggande kunskaps- och färdighetsområden som är nedbrutna till 21 färdigheter¹³.

I dag är kompetensbehovet bredare och innefattar såväl förmåga till källkritik, digitala verktyg, digital säkerhet och nya former för lärande inom skolan, som förmågan att leda i digital transformation. För att skapa en bred digital kompetens i samhället krävs tidiga insatser och livslångt lärande och en bred digital delaktighet där grupper inte hamnar utanför det digitala samhället, vilket är en förutsättning för nyttiggörande av digitaliseringen. Detta innebär att flera olika typer av aktörer från såväl offentlig som privat och idéburen sektor behövs för att möta behovet av stora, föränderliga och mångfacetterade utbildningsbehov.

Allt djupare kunskaper för att förstå hur digitala system fungerar och kan kopplas ihop med varandra, och det spretiga landskapet av digitala system behöver i större utsträckningar bygga på gemensamma standarder. Det ställer krav på fortbildning men också att nya roller i verksamheterna behövs med kompetens som till exempel förändringsledning, upphandling och portföljstyrning.

I och med den ökande mängden digitala miljöer och tjänster ökar också behovet av datavetare, informatiker och ingenjörer samtidigt som det utbildas för få med denna kompetens i dagens utbildningssystem. Utbildningarna och arbetsmarknaden inom denna sektor har också haft svårt att vara attraktiv både

¹³ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcomp_en

för kvinnor och män. Det behövs fler utbildningsplatser, men även insatser för att få fler studenter att stanna kvar i länet efter avslutad utbildning. I dag lämnar en stor majoritet Västerbotten för erbjudanden från företag och organisationer i andra delar av Sverige och världen.

I näringslivet finns stora skillnader i den digitala mognaden som inte är isolerat till en särskild bransch eller företagare. Det finns också variationer i viljan och förmågan till att digitalisera, där det kan vara svårt att prioritera långsiktig kompetensutveckling i högkonjunktur och begränsat med resurser i lågkonjunktur. Allt fler affärsmodeller kommer att vara digitala, byggas på Business Intelligence (BI) och innehålla mer data och AI-lösningar, vilket innebär att företagen måste ha förmåga och kompetens att både effektivisera och förenkla men också att transformera sina affärsmodeller med hjälp av digitalisering. Goda exempel och företag som är föregångare kan här vara viktiga för att lättare kunna identifiera nyttan och affären.

För många företag är det svårt att hitta färdigutbildad arbetskraft och de behöver därför satsa mer på internutbildningar och så kallad egenskapsrekrytering. Det kan krävas snabbare processer för att utbilda inom vissa kvalifikationer, modeller som bygger på mikrokurser som även går att kombinera till färdiga examen på sikt. Samtidigt öppnar digitaliseringen upp för en global arbetsmarknad där det går att möta kompetensförsörjningsbehov med möjlighet till distansarbete, plattformslösningar eller kompetens placerad i andra delar av världen.

Motsvarande rekryteringsutmaning finns i offentlig sektor och civilsamhället där det kan behöva byggas fler modeller som baseras på delade kompetensresurser inom digitaliseringsområdet och med mer samverkan avseende upphandling av digitala system och tjänster. I dag är det till exempel svårt för mindre kommuner och organisationer att själva ha den beställar- och förändringsledningskompetens som krävs, samtidigt som behoven i många fall är liknande. Det krävs funktionell samverkan, men också mer plattformar och arenor för att utbyta kunskap och erfarenheter mellan aktörer, till exempel inom offentlig sektor. I dag vittnar många om att de har dålig kunskap om vad andra liknande aktörer gör och vilka goda exempel som finns.

Nyckelåtgärder

- Utveckla eller vidareutveckla metoder som skapar nya eller förbättrade sätt till ökad digital kompetens hos individer, företag och organisationer.
- Insatser för öka antalet individer med hög digitaliseringskompetens i Västerbotten, till exempel genom att få fler studenter att stanna kvar efter studierna, talangattraktion samt insatser för jämställdhet.
- Utveckla eller införa samverkansmodeller för att dela resurser och kompetenser inom digitalisering mellan företag, offentliga aktörer och civilsamhälle.